

Wet zorg en dwang (Wzd)

Wat is de Wet zorg en dwang?

Tegelijkertijd met de Wvz treedt de Wet Zorg en dwang in werking. De Wet zorg en dwang regelt de rechten van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie) die onvrijwillige zorg krijgen. De Wzd gaat in op 1 januari 2020. De Wzd gaat niet alleen gelden in instellingen, maar bijvoorbeeld ook in de thuissituatie, logeeropvang en in kleinschalige woonvormen. De kern van de wet is 'Nee, tenzij'. Het uitgangspunt is dat dwangmaatregelen niet thuis horen in de zorg voor ouderen en gehandicapten. Gevaarlijke situaties moeten altijd met vrijwillige zorg worden opgelost, ook bij ernstig probleemgedrag. Het inzetten van onvrijwillige zorg is altijd een laatste redmiddel en hiervoor moet de hulp van een extern deskundige worden ingeschakeld. Vrijwillige zorg moet vanzelfsprekend worden. Als onvrijwillige zorg echt de enige manier is om 'ernstig nadeel' te voorkomen, **is verantwoord toezicht verplicht bij de toepassing**. Een cliënt kan niet in zijn vrijheid worden beperkt en vervolgens alleen worden gelaten.

Wat is onvrijwillige zorg? Onvrijwillige zorg is zorg waartegen de cliënt of zijn vertegenwoordiger zich verzet.

De nieuwe wet regelt ook de opname van mensen met dementie of verstandelijke beperkingen in een zorginstelling als:

- zij daar zelf niet over kunnen beslissen (opname zonder instemming, zonder verzet);
- zij zelf weigeren terwijl een opname wel noodzakelijk is (gedwongen opname via een inbewaringstelling of een rechterlijke machtiging).

Wat is de actuele situatie?

Op dit moment vallen gedwongen opnames en gedwongen zorg voor mensen met dementie of met een verstandelijke beperking onder de Wet Bopz. Die wet is primair gericht op psychiatrische behandelingen in een psychiatrisch ziekenhuis. De nieuwe wet Zorg en Dwang sluit beter aan bij de zorg voor mensen met dementie of een verstandelijke beperking, waardoor ook mensen die hun wil niet meer kunnen uiten, worden beschermd.

Wat kan ik er als adviesraad mee? Wat er verandert voor gemeenten?

Een goede voorbereiding is van groot belang. Zijn de professionals bij de gemeente die er mee te maken krijgen en de zorgaanbieders goed op de hoogte van deze nieuwe situatie?

Wilt u meer informatie?

- Nieuwe wetgeving dwang in de zorg: [wet zorg en dwang](#) en [kernboodschap](#)
- Kans Plus: [Brochure](#) wet Zorg en Dwang in eenvoudige taal
- Zorg voor Beter: [voorbereiding op de wet Zorg en dwang](#)
- Vilans: [17 prangende vragen over de wet zorg en dwang](#)

Datum 25 maart 2019: Betty Stam, beleidsadviseur Koepel Adviesraden sociaal domein.

Bent u al lid van ons [forum](#)? Dé plek waar u online andere raadsleden ontmoet, kennis deelt, vragen stelt en geïnspireerd wordt. [Hier](#) kunt u zich aanmelden.

Bronvermelding: ministerie VWS, Kans Plus, Zorg voor Beter, Vilans